

Legal Alert

Projektowane zmiany w kodeksie cywilnym
- definicja dokumentu i nowe formy szczególne

Sierpień 2014

Przyjęta w lipcu przez rząd duża nowelizacja kodeksu cywilnego, kodeksu postępowania cywilnego oraz kilku innych ustaw, wyznacza kierunki dalszej informatyzacji procedur sądowych i wprowadza nowe rozumienie dokumentu. Ustawa zmienia także postępowanie rozpoznawcze, klauzulowe i egzekucyjne. Celem jest uproszczenie i przyspieszenie postępowań cywilnych. Proponowana nowa forma dokumentowa, o niższym stopniu sformalizowania aniżeli tradycyjna forma pisemna (brak podpisu) ma usprawnić obrót i wyjść naprzeciw potrzebom praktyki, w której elektroniczna komunikacja zyskuje na znaczeniu.

Nowelizacja ma wprowadzić do kodeksu cywilnego nową formę szczególną, tzw. **formę dokumentową**. Projekt przewiduje, że w wypadku zastrzeżenia formy dokumentowej skutki jej niedochowania będą uregulowane analogicznie, jak w przypadku niedochowania formy pisemnej. O ile zatem niedochowanie formy dokumentowej nie zostanie w ustawie opatrzone rygorem nieważności, forma taka będzie zastrzeżona jedynie dla celów dowodowych. O ile strony nie określą w umowie skutków niedochowania formy, będzie ona również uważana za zastrzeżoną dla celów dowodowych.

Co ważne, w stosunkach między przedsiębiorcami uchybienie formie pisemnej lub dokumentowej (niezastrzeżonej pod rygorem nieważności) nie będzie skutkowało szczególnymi sankcjami dowodowymi (art. 74 § 3 k.c.).

Forma dokumentowa będzie mogła być zastrzegana jako ustawowa lub umowna. Ustawowa forma dokumentowa dla celów dowodowych została przewidziana w projekcie dla umowy pożyczki przenoszącej tysiąc złotych (art. 720 § 2 k.c.). Proponuje się także zmianę art. 77 § 2 k.c., w którym

przewidziano ustawowy wymóg zachowania formy dokumentowej dla celów dowodowych do:

- umowy rozwiązującej
- wypowiedzenia lub
- odstąpienia od umowy zawartej w formie pisemnej lub dokumentowej, przy czym - strony mogą zmodyfikować ten wymóg w umowie.

W dodanym art. 781 k.c. znalazły się także wymogi dla **formy elektronicznej**, która istnieje w obrocie od wielu lat, jednak obecnie znajdzie swoje miejsce w kodeksie jako odrębna forma szczególna, równoważna z formą pisemną. Nie należy jej oczywiście mylić z formą dokumentową, od której odróżnia ją przede wszystkim instytucja podpisu elektronicznego, weryfikowanego przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu.

Przewidziane przez projekt wprowadzenie do kodeksu **definicji dokumentu** pełni funkcję porządkującą, zrywając przy tym z tradycyjnym rozumieniem dokumentu jako informacji utrwalonej wyłącznie w postaci pisma. Definicja, która znalazła się w projektowanym art. 772 k.c., posługuje się mieszanym kryterium przedmiotowo – funkcjonalnym. Zgodnie z nią, dokumentem jest „nośnik informacji umożliwiający jej odtworzenie”.

Istotną cechą dokumentu w tym ujęciu będzie jego treść, czyli informacja, obejmująca różnego rodzaju oświadczenia, w tym i oświadczenia woli. Ta treść musi zostać odpowiednio utrwalona, aby możliwe było jej odtworzenie.

Obydwa elementy definicji muszą wystąpić łącznie, a zatem nie będzie dokumentem nośnik nie zawierający informacji, nie będzie nim także informacja bez nośnika. Definicja nie przesądza o rodzaju nośnika. Dla dokumentu sporządzonego w postaci elektronicznej nośnikiem będzie plik, w którym jest zapisana informacja.

Dokument (plik z informacją) może być zapisany na informatycznym nośniku danych (np. pendrive), który jest odpowiednikiem teczki czy koperty w tradycyjnym ujęciu.

Podpis nie będzie elementem koniecznym dla bytu dokumentu, jednak przykładowo w przypadku sporządzania oświadczenia woli w formie pisemnej dokument będzie musiał mieć postać pisma, opatrzonego własnoręcznym podpisem osoby dokonującej czynności prawnej. Definicja określa zatem wymogi minimalne, wskazując na składniki, które musi posiadać dana forma ekspresji, by zasługiwała na miano dokumentu.

Projektowane zmiany w kodeksie cywilnym wychodzą naprzeciw potrzebom obrotu, w którym od dawna zyskują na znaczeniu używane na co dzień technologie porozumiewania się na odległość. Obecnie obowiązujące przepisy stają się na tym tle coraz bardziej archaiczne i wymagają unowocześnienia, które proponuje nowelizacja.

Justyna Dereszyńska

+48 22 50 50 765

E-mail ►

